

NÜKLEER SANTRALLARI TARTIŞIYORUZ...

Nükleer Karşıtı Platform

Arif Künar

<http://akunar.blogspot.com>

NÜKLEER SANTRALLARIN SONU-1

- Yatırım, finansman, kredi, garanti, işletme, söküm, atık yönetimi maliyetlerinde ekonomik ve ticari olarak başarısızlık yaşanması,
- Atıkların nihai olarak nasıl bertaraf edileceğinin hala çözümsüz olması,
- Uranyum yakıtı işletmeciliğinin sorunları, fiyatlarının artması, sonlu olması
- Arızalar, iklim değişikliği nedeniyle sık sık devre dışı kalması,
- Normal işletme anında çevreye sızan radyasyon yayılımı,
- Sıkça yaşanan ve milyonlarca kişiyi etkileyen nükleer kazalar,
- Yüksek güvenlik ve finansman nedeniyle lisanslama, yapım sürelerinin 10-15 yıla uzaması,
- Nükleer silahlanmanın yaygınlaşması tehlikesi,
- "11 Eylül" saldırısı gibi uluslararası asimetric ve simetric tehditlerin artması,
- Nükleer enerjiye karşı yurttaş tepkisi ve hükümetlere, şirketlere karşı oluşan güvensizlik,

NÜKLEER SANTRALLARIN SONU-2

- Yenilenebilir, alternatif, temiz enerji kaynaklarının gelişmesi,
- Diğer enerji kaynakları ile artık "toplumsal maliyetler", "ömür boyu maliyetler" açısından rekabet edememesi,
- Enerji verimliliği, enerjinin etkin kullanımı ve tasarrufu yaklaşımlarının yaygınlaşması,
- Enerji yoğun üretim yerine, düşük enerji kullanımlı teknolojilere ve üretime geçiş,
- Enerji tüketim alışkanlıklarının, tercihlerinin değişmesi vb. gibi birçok neden sayılabilir.

DÜNYA, YENİLENEBİLİR KAYNAKLARA YÖNELİYOR.

- Gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerde nükleer santrallardan vazgeçilme nedeni olarak öne sürülen; *"bu ülkelerin, hem ilave elektrik talebi ve nüfusu az artmakta, hem de artık sanayileşmelerini tamamlamışlar, tuzları kuru"* söylemi doğru değildir. Çünkü, eninde sonunda ömrü dolan veya vazgeçilen nükleer santralların yerine, yeni enerji kaynakları ve enerji verimliliğini ikame etmek zorundadırlar.
- Nükleer santral yerine; Almanya son 15 yılda 21 000 MW, İspanya 11 000 MW'tan fazla rüzgar enerjisi santrali kurmuştur. AB ortalama yüzde 20 verimlilik sağlamıştır.
- Türkiye ise; 10-20-40 bin MW olarak kabul edilen kapasitesinden yalnızca 250 MW rüzgar gücüne ancak erişmektedir! Bakanlıkça 3-5-10 milyar dolar olarak ifade edilen, yüzde elli-atmışa varan tasarruf ve verimlilik kapasite kullanım yüzdemiz henüz sıfırdır.

ENERGY POLICY

THE KEY DRIVERS

3x20% by 2020

By 2020 -20% **EU GHG**

By 2020 +20% **EFFICIENCY**

By 2020 binding 20% **RENEWABLES** in final energy consumption at EU level

BIO-FUELS

Min 10%
binding

ELECTRICITY

MS binding
choice

**HEATING &
COOLING**

MS binding
choice

NATIONAL TARGETS & ACTION PLANS

"KAMUOYU HAKLI ÇIKMIŞTIR"

- *"... bundan on sene önce, kamuoyunun nükleer santrallara dönük 'yersiz' kaygısını teskin etmeye çalışıyorduk. Ama itiraf edeyim ki ,meydana gelen kazalar, her ne kadar bir atom bombası infilakıyla kıyaslanabilecek olumsuzluklar doğurmamış olsa da, nükleer santrallara dönük kamuoyu kaygılarını 'haklı'; koca koca nükleer bilim adamlarının santralların neredeyse kesinkes güvenilir olduğu yönündeki iyimser değerlendirmelerini ise, önemli ölçüde 'haksız' çıkarmıştır".*

"Atom Enerjisi", Nükleer Mühendis, Prof. Dr. Tolga Yarman, İskenderun Çevre Bülteni, Sayı:4, 1990

NÜKLEER KAZALAR!...

- 30 Eylül 1999 günü Japonya'nın Tokaimura Nükleer Santralı'nda meydana gelen kazada, 49 işçi yüksek radyasyon alarak tedavi altına alındı; 1 teknisyen öldü. Santral civarında yaşayan 310 bin kişi evlerinden dışarı çıkarılmadı, 10 kilometrelik bölge yasak alan ilan edildi. Radyasyon oranı normalin 15 bin katına çıktı. Santralin yetkilisi Hideki Motoki; "*Son 4 yılda kurallara aykırı şeyler yapıldı.*" itirafında bulundu.
- Bu kazadan 5 gün sonra, Güney Kore'de Wolsung Nükleer Santralı'nda benzer bir kaza meydana geldi ve resmi açıklamaya göre, 22 kişi yüksek radyasyona maruz kaldı.
- 9 Ağustos 2004 günü, yine Japonya'nın Mihama Nükleer Santralı'nda meydana gelen bir başka kazada; 4 kişi öldü, 7 kişi de radyasyon buharına maruz kaldı.

ÇERNOBİL TRAJEDİSİ...

"Belarus'da, Ukrayna'da ve Rusya Federasyonu'nda en azından 3 milyon çocuğun (Çernobil kazasına bağlı olarak) fiziksel tedavi görmesi gerekmektedir. Gelişen ciddi tıbbi durumdan etkilenen tam sayıyı en erken, 2016'ya kadar, bilemeyeceğiz."

Kofi Annan, Birleşmiş Milletler eski Genel Sekreteri, www.chernobly.info

05/08/08

Temmuz 2004

"KAMUOYUNDAN GİZLENEN GERÇEKLER"...

- *"Batı ülkelerinin reaktörlerden vazgeçmesinde belki de en önemli faktör, radyoaktif atıkların yüz binlerce, hatta milyonlarca yıl etrafa sızmadan saklanması için gereken önlemlerin çok yüksek maliyeti ve teknik açıdan neredeyse imkansızlığı olmuştur. Bu konuda kamuoyu oluşmuş ve sivil toplum örgütleri uzun yıllar halktan saklanan gerçekleri göz önüne sermiştir."*

Nükleer Enerji Türkiye İçin Gerekli mi?", Prof. Dr. İ. Engin Türe, Mimar Sinan Üniversitesi Atom ve Molekül Fiziği Ana Bilim Dalı Başkanı

SIZINTISIZ NÜKLEER SANTRAL OLMAZ!...

Boğaziçi Üniversitesi Nükleer Mühendislik Anabilim Dalı eski Başkanı Prof. Dr. Vural Altın'a göre; *"Nükleer reaktörlerin de ufak tefek kaza sonucu radyasyon sızdırması, çevre sağlık sorunlarına neden olması kaçınılmazdır. Nitekim bunun birçok örneği var. En gelişmiş ülkelerdekiler de dahil olmak üzere yüzlerce santralde bugüne kadar sızıntı oldu. Nükleer endüstri bu kazaları saklamaya çalıştı. Saklayamadıklarını yalanladı. Çünkü dünya kamuoyu, 1960'lardan itibaren nükleer silahlar karşısında dehşete kapıldıkça, radyasyonun zararları anlaşıldıkça, nükleer santrale karşı güvensizlik duymaya başladı. Nükleer endüstri kendini savunmaya çalışırken, nükleer teknolojiyi sanki kazalardan arınmış gibi gösterdi".*

“GELECEK KUŞAKLARA KARŞI SORUMLULUK”...

Boğaziçi Üniversitesi Nükleer Mühendislik Anabilim Dalı eski Başkanı Prof. Dr. Vural Altın'a göre; *“Radyoaktif atıklar sorunu bizlere, gelecek kuşaklara karşı sorumluluk yükleyen ciddi bir sorun. Oysa bu konu adeta hiç tartışılmıyor.”*

ATIKLARIN NE YAPILACAĞI BELİRSİZDİR.

- Ortalama gücü 1000 MW olan bir nükleer santral, yılda yaklaşık 27 ton yüksek düzeyli, 250 ton orta düzeyli, 450 ton düşük düzeyli atık üretir. Bu atıklar ve tükenmiş yakıt çubukları, 30-40 yıl reaktörün içindeki ya da yanındaki havuzlarda bekletilir. Radyasyon düzeyinin düşmesi beklenir.
- TAEK'in web sayfasında Serpil Aktürk ve Ayşen Tongal tarafından 2004 yılında yayınlanan bir raporda; "*Birçok ülke son depolamayla ilgili olarak çok fazla ar-ge yapmışlarsa da, bu konuda uygulama henüz gerçekleşmemiştir*" denilmektedir. 2010 yılında ABD'de, 2020 yılında da Finlandiya'da devreye girmesi planlanan yalnızca "teorik" çözümler ve depolama alanları vardır.

“İTİRAF” VE GERÇEKLER-1 TÜRKİYE ARKABAHÇE Mİ ?

■ Nükleer santrallara sahip bir çok “gelişmiş” ülke, atıklardan kurtulmak için yasal veya illegal yollardan; Türkiye, Rusya, Pakistan, Hindistan, Tayvan ve çeşitli Afrika ülkelerini depo-arkabahçe olarak kullanmaya çalışıyor. TAEK eski Başkanı Prof Dr. Ahmet Yüksel Özemre'nin iddiasına göre; *“Almanya'dan getirilen 1950 tonluk tehlikeli radyoaktif atık, para karşılığı, Isparta Göлтаş Çimento Fabrikası ile Konya'daki çeşitli tesislerinde yakılarak imha edilmiştir”*. Ayrıca Sinop civarında denizde bulunan radyoaktif atık varilleri; İskenderun'da batırılan gemideki atıklar; atıklardan kurtulmaya çalışan ülkelerin niyetlerini, ne kadar sorumsuz, “ahlaksız” davranabildiklerini ortaya koymuştur.

ZARARSIZ RADYASYON YOKTUR.

- Uluslararası Radyasyondan Korunma Komitesi (ICRP) tarafından, nükleer santrallarda çalışan görevliler için kabul edilebilir (!) radyasyon eşik değeri; 1931 yılında 73 rem ve 1990 yılında da 2 rem olarak belirlenmiş, yani yaklaşık 36 misli düşürülmüştür. Halk için ise bu eşik değeri, 1977 yılındaki 0.5 rem'den, 1990'da 0.1 rem'e düşürülmüştür.
- Daha önce zararsız olarak lanse edilen değerlerin, daha sonra zararlı olduğu anlaşılmıştır ve bu eşik değerler giderek daha da düşürülmektedir. Yani daha önce "güvenilir, zararsız" dedikleri değerlerin, doğru olmadığını kabul etmek zorunda kalmışlardır.

KAPATILMA MALİYETLERİ, KURULMA MALİYETİNDEN YÜKSEKTİR...

- *“Teknolojinin emekleme döneminde, radyoaktif atık yönetimi tekniklerinin gelişmediği bir aşamada inşa edilip işletilmiş olan bu tesislerin, tahminlerin ötesinde kirlenmeye yol açtığı anlaşılıyor. Örneğin İngiltere’deki 20 kadar tesis için kapatılma ve çevre temizliği faturasınının 100 milyar doları bulacağı sanılmakta”.*

“Nükleer Enerji”, Vural Altın, TSE Standart Dergisi - Mart 2006

NÜKLEER SANTRALLAR GERÇEKTEN UCUZ MU ?

- 16 yıl sonra AB de inşa edilmeye başlanan Finlandiya'daki 1600 MW'lık Olkilouto için,
- İLK TAHMİN EDİLEN maliyet: 2,5 milyar Avro,
- İLK TAHMİN EDİLEN yapım süresi: 2005-2009
- Şu anda 3 denetleme sonucu saptanan eksikliklerden dolayı 3 yıldır inşaatı süren santral 2 yıl gecikti.
- Şu anda;
- TAHMİN EDİLEN maliyet: 4 milyar Avro'dan fazla,
- TAHMİN EDİLEN yapım süresi: en erken 2011

“NEYİ KONUŞUYORUZ Kİ?”

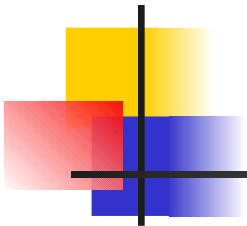

- Siemens Firması adına 2000 yılındaki ihaleye giren Arnold Hornfeld; *“Şimdi rakamlar söylendi. 2.5-4 milyar dolar, hele yaparsak bir tane yapmayalım, batarya şeklinde 3-4 tane birden yapalım, 10 milyar dolar-15 milyar dolar, bu paralar da yok. Dışardakilerin de bunu vermesi için çok özel, devletten devlete anlaşma yapmak lazım. Bunu hiçbir şirket vermez. Bunu hiçbir sigorta şirketi de vermez. O halde neyi konuşuyoruz ki?”. “Nükleerde ilk senelerde 25 cent/kwh çıkabilir, ama Türkiye bunu ödemeye hazır değil” diyor.*

NÜKLEER SANTRALLAR TERÖRİST SALDIRILARA KARŞI GÜVENLİ Mİ?

- ABD'deki nükleer santralların %96'sının, hava saldırılarına karşı dayanıklı olarak inşa edilmediği, Nükleer Düzenleme Kurulu (NCR) tarafından açıklanmıştır. Associated Press NRC: Nuclear power plants not protected against air crashes, March 29, 2002.

TERRORIST TARGET!

Coming Soon to Your Neighborhood?

George Bush Plans to Build More Nuclear Power Plants

05/08/08

NUCLEAR HEAD

June 5, 2004

© Tatiayc 2004

“ATOM SANTRALI=ATOM BOMBASI” ...

- Nükleer santrallara karşı olanları “geri zekalılar” olarak tanımlayan ve uzmanlığını “kamyon esnafı” üstüne yapmış olan MHP Genel Başkan eski Yardımcılarından Ulaştırma eski Bakanı Prof. Dr. Enis Öksüz, kendisiyle yapılan bir röportajda; *“Türkiye’de bana göre en az 50 tane atom santrali yapmaları lazım. Türkiye, bu sayede hem atom bombası yapabilecek teknolojiyi kavrayacaktır, hem nükleer enerjinin tıp sahasında, bilgisayar sahasında, kimyevi sahalarda da, pek çok sahada kullanılmasını öğrenecektir... Yani uzaktan kumandalı hale gelmiş ve Türkiye’ye karşı düşman unsurlar, saflar, bilgisizler, ilimle, teknikle çözülmesi gereken bir konuya politik yaklaşmak suretiyle geciktiriyor Türkiye’nin işini”* demektedir.

NÜKLEER RÖNESANS-1

- Avusturya'nın tek reaktörü Zwentendorf 1978'de hiç çalıştırılmadan kapatılmıştır.
- İtalya 4 reaktörünü birden kapatmıştır.
- İsveç'te 1999'da Barseback 1, Haziran 2006'da ise Barseback 2 kapatılmıştır.
- İspanya'da ise Zorita, Nisan 2006 da kapatılmıştır.
- Mayıs 2005'te, Almanya'da Obrigheim reaktörü kapatılmıştır. Bu, Stade reaktöründen sonra Almanya'nın kapatılan ikinci reaktörü oldu. Bir sonraki durak ise Biblis A reaktörü olacaktır.
- Litvanya İgnalina-I, 2004 sonunda kapatılmıştır.
- Belçika, santrallarını en fazla 40 yaşlarına kadar çalıştırmayı ve daha sonra kapatmayı kabul etmiştir. 2025 yılında Belçika'da nükleer santral kalmayacaktır.

NÜKLEER RÖNESANS-2

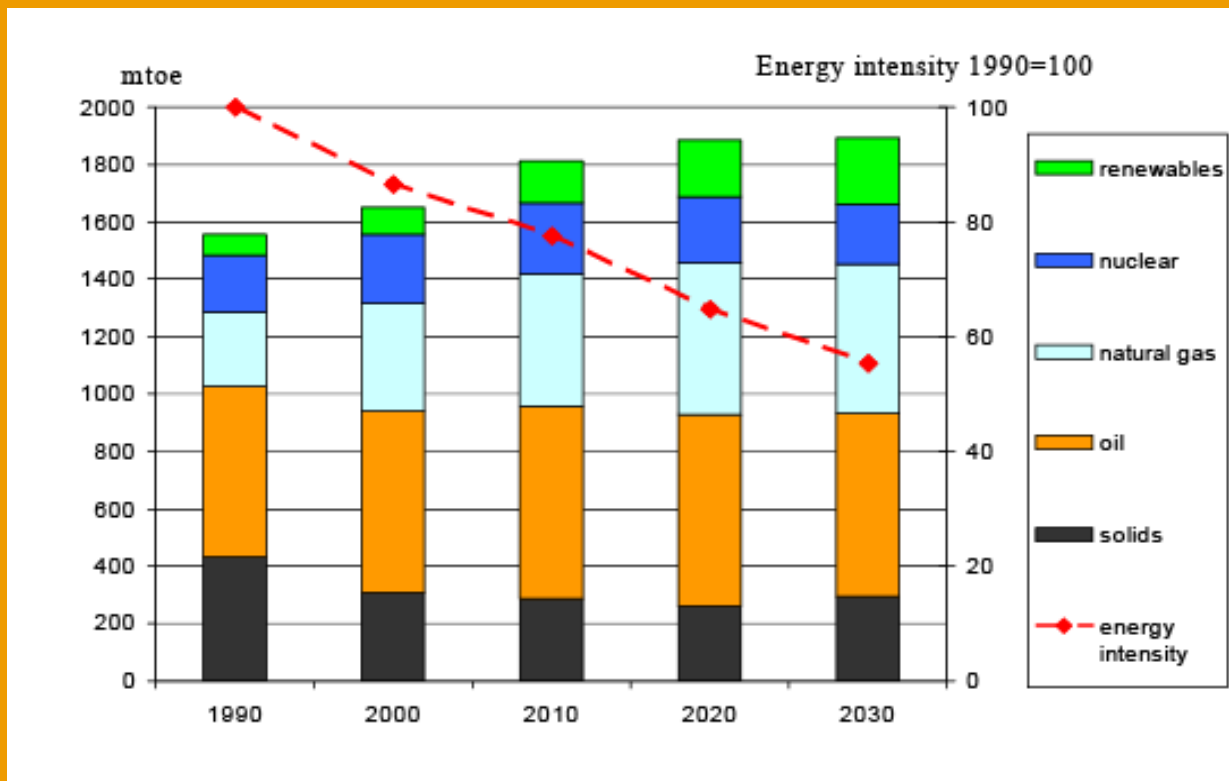

- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından yayınlanan “Dünya Enerjisine Bakış-2007” raporunda;” *Dünya’daki nükleer enerjinin toplam elektrik üretimindeki payının %17 den 2030’da %12 ye düşeceği ve yenilenebilir enerjinin ise %9 dan 2030’da %13 e çıkacağı öngörülmektedir*” diye belirtilmiştir.

Energy demand of EU*

Total energy consumption by fuel and energy intensity

Directorate-General for Energy and Transport

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ÇÖZÜM MÜ?

- 2050 yılına kadar CO2 salınımının bir kısmını azaltmak için, ABD-MIT Üniversitesi Nükleer Enerji uzmanı Neil Todreas'a göre ; *"1500 GWe gücünde, yani şimdiki nükleer santral sayısının 5-6 katı nükleer santral gerekiyor"*.
- Buna ne dünya uranyum rezervi, ne hala çözülememiş olan atık depolama alanları, ne güvenlik kontrolleri, ne güvenli ve uygun alanlar, ne de finansman ve ne de süre yetebilir.

“NÜKLEER SENARYO, UYGUN BİR ALTERNATİF DEĞİLDİR”.

- TEUAŞ’dan Selva Tüzüner, Zuhâl Sakaryalı, Selma Sevgör ve Mehmet Güler tarafından hazırlanan resmi senaryoya göre; *“Nükleer senaryo, net ithalat maliyetinin düşük olmasıyla birlikte, sera gazının emisyonlarının azaltılması açısından, azaltma maliyeti de göz önüne alındığında uygun bir alternatif olarak görülmemektedir. Bu senaryo, her ton CO2 azaltılması için 7,3 ABD Doları ek maliyet getirmektedir. Planlama dönemi süresince, CO2/sera gazı emisyonlarında %1’den daha düşük bir azaltım sağlamaktadır.”* diye belirtilmekte ve; *“Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı sera gazı emisyonlarının azaltılmasında alternatif olarak düşünülebilir”* değerlendirilmesi yapılmaktadır.

CO2 EMİSYON ORANLARI...

Öko-Enstitüsü Almanya-Ocak 2006 Raporu

Santral Türü	CO2 eşdeğer gram / kW's
Linyit (Termik)	729
Taşkömürü (Termik)	622
Doğalgaz	148
Fotovoltaik	101
Nükleer (Uranyum-Rusya ithal)	65
Doğalgaz (Kojenerasyon)	49
Hidro	40
Nükleer (Uranyum-birçok kaynak ithal)	32
Fotovoltaik (İthal-İspanya)	27
Rüzgar	24
Rüzgar (Açıkdeniz)	23
Enerji verimliliği	5
Biyogaz (Kojenerasyon)	-409

ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ...

- Doğalgaz, petrol, kömür dışı bağımlı da, nükleer teknoloji ve uranyum "içe" mi bağlıdır? Fosil kaynaklar tükeniyor da, uranyum tükenmiyor mu?
- Petrol ve doğalgazda krizler yaşıyorsa, fiyatları artıyorsa yakın gelecekte uranyumda ya da zenginleştirilme işleminde kriz yaşanmayacağına garantisini var mıdır? -15 yılda 10 kat artış olmuştur*.-.

*"Uranyuma hücum", Fikret Ertan, Zaman Gazetesi- 25 Eylül 2007

- Ambargo uygulanmayacağına, enerji arz güvenliğinin garantisini kim verebilir? Küçükçekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'ne ait 4,765 kg uranyum, ABD tarafından iade edilmemiştir.**

**"Uranyumumuz ABD'de rehin", Doç. Dr. Emin Özbaş, Milliyet Gazetesi-01 Temmuz 1997

NÜKLEER SANTRAL, “ACİL İHTİYAÇ DEĞİLDİR”...

- Dünya Enerji Komisyonu-Türk Milli Komitesi'nin internet sitesinde yayınlanan açıklamada; *“Böylece birincil kaynaklarımız artan elektrik enerjisi talebini karşılamada yüksek senaryoda 2025 yılına, düşük senaryoda ise 2030 yılına kadar yeterli görülmektedir. Görülüyor ki, birincil kaynaklar yönünden elektrik enerjisi üretiminde nükleer santrallara çok acil ihtiyacımız bulunmamaktadır”* denilmektedir.

www.dektmk.org.tr, 23.03.2006

“BEKLE VE GÖR”...

- ITU Enerji Enstitüsü eski Müdürü, Nükleer Araştırmalar Anabilim Başkanı Prof. Dr. Hasan Saygın'a göre; *“Dünyada nükleer teknolojinin sürdürülebilir gelişmedeki rolüne ilişkin tartışmalar devam etmesine karşın, nükleer güç teknolojisinin geleceğinin belirsiz olduğu hususunda konsensüs oluşmuştur. Varolan belirsizlik nedeniyle nükleer teknoloji transferi yönünde harekete geçmek için içinde bulunduğumuz zaman diliminin uygun olmadığı açıktır. Böyle bir belirsizlik ortamında yeni gelişmelerin beklenmesi en doğru yaklaşım olacaktır. Türkiye nükleer enerji alanında Batı'nın duruşunu, yani 'bekle ve gör' politikasını benimsemelidir”.*

TAEK; ÖNCE KENDİNİ DENETLEMELİDİR...

- Kurduğu 2 araştırma reaktörüne, kendi lisans vermesi nedeniyle (12 Ocak 1989 da yangın tehlikesi geçiren, deprem kriterlerine uygun yapılmadığı için yeniden güçlendirilen, K. Çekmece Gölü'ne 1993 yılında radyasyon sızdıran ve gücü 2.5 MWe olan TR-2 reaktörünün; TAEK eski Başkanı Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre tarafından lisansız-onaysız 5 MWe'e çıkarılması nedeniyle kapatılmış olan) dünya nükleer otoritelerinin sık sık eleştirdiği olumsuz bir geçmişi bulunmaktadır.
- Hem nükleer enerji programının yürütülmesini-promosyonunu, teknoloji ölçütlerinin belirlenmesini hem de santral lisanslama ve işletmeciliğini aynı anda yapmaktadır.

"NÜKLEER SANTRAL İHALESİ YAPILMASI ZOR VE TEHLİKELİDİR"...

- Hacettepe Nükleer Enerji Anabilim emekli Profesörlerinden Osman Kemal Kadiroğlu'nun; *"Nükleer santral ihalesi bu kadro ile olmaz!"*, *"Yıllar boyu yapılan siyasi atamalar sonucunda TAEK artık işlemez ve ülkeye yarar sağlayamaz bir duruma gelmek üzeredir."*, *"TEAŞ'da nükleer konularla ilgilenmekle görevli grup mesleki ve nükleer konulardaki bilgileri göz önüne alındığında fevkalade yetersiz oldukları görülür. Bu kadro ile nükleer santral ihalesi yapılması zor ve tehlikelidir"* gibi iddiaları var.

“DIŞARIDAN ELEKTRİK ALIN DAHA İYİ”...

- İTÜ Nükleer Enerji Anabilim emekli Profesörlerinden Şarman Gencay’a göre; *“Kurulduğundan bugüne kadar Atom Enerjisi Kurumu’na 40 başkan gelmiştir. Sürekli yönetimin deđiŐtiđi bir kurumda nasıl proje üretilir ve istikrarı sağlayabilirsiniz? Adam kayırma politikaları sürer ve teknolojiyi kurmak için gerekli takım kurulamazsa, reaktörler hiçbir işe yaramaz. Reaktörleri satın alırsanız ama, eğer teknolojiyi transfer edemezseniz ve iyi bir kadro kuramazsanız, hiçbir işe yaramaz. O zaman dışarıdan elektrik alın daha iyi”.*

LİSANSLAR GEÇERSİZDİR?

- *"Ancak TAEK 2690 sayılı yasa ile Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olmasına rağmen, şu anda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla bugünkü yapısal durumu yani TAEK'in halen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak çalışması dolayısıyla bir nükleer santrale lisans vermesi doğru değildir".*

TAEK Bilgilendirme Birimi-2007

- Ayrıca, 1976 yılında yani tam 32 yıl önce verilen "AKKUYU Yer Lisansı"nın o dönemde yapılan analizler ve öngörülere göre -nüfus, turizm, uluslararası tehditler, deprem, deniz suyu ısısı vb.- artık bugün geçersiz olduğu hem lisans onayı veren Prof. Dr. Tolga Yarman hem de sağduyulu TAEK Teknokrat ve Bürokratları tarafından çeşitli toplantılarda "şifaen" dile getirilmiştir.

TAEK, KAMUOYUNU YANILTMAKTADIR..

- “Çernobil Dosyası Bölüm 1 deki yaşam boyu dozu olarak da belirtilen ilk yılki kritik grup dozu olan 0,594 mSv e karşılık, yeni hesaplanan doz değerleri 3 ile 7 kat daha büyük”.
- “Çernobil radyoaktivitesi gibi büyük halk topluluklarının etkilendiği durumlarda Doğu Karadeniz Bölgesinde alınan 4,5 mSv lik dozun bir akciğer tomografisinde alınabilen dozun sadece yarısı kadar olduğunun Çernobil Dosyasında vurgulanması ise yanıtıcı”.

“Çernobilin Sağlığımıza Etkisi”, Radyasyon Fizikçisi Dr. Yüksel Atakan, Bilim ve Teknik Dergisi, Aralık 2007

NÜKLEER "MAMALAR"...

- Nükleer santralleri 41 yıldır ülke gündeminde tutan, çok değişik niyetlere sahip çeşitli siyasi gruplar, uluslararası/ulusal çıkar kesimleri, kurumlar ve kişiler bulunmaktadır. Nükleer santralleri kurdurtmaya çalışanların büyük bir kısmı, ülkemizde başka teknoloji ve yatırımlarda da geçerli olan maddi ve kişisel çıkarları için uğraşıyorlar. Tanesi en az 5-6 milyar dolar civarında olan bu santrallerin, yerli işbirlikçilerine dağıtılacak komisyonu, promosyonu ve rüşveti de çok büyük olacağı için (bu oranın en az %10-15 civarında olacağı söyleniyor, yani 500 milyon dolar civarında), nükleer santral peşinde koşan, kraldan çok kralcı bazı kişilerin, lobilerin esas derdi, bu büyük pastadan pay kapmaktır.

ÖNCEKİ İHALEYE FESAT KARIŞTI MI?

- ITU - NEE Nükleer Bilimler Anabilim Dalı eski Başkanı Prof. Dr. Şarman Gençay; *"Bu olay görünen yüzü ile traji-komik bir olaydır. Görünmeyen yüzünden ise rahatsız edici kokular gelmektedir. Yoksa haberimiz olmadan pek çok ihale böyle hoş olmayan kokular içerisinde yapılıyor da, bu sefer bir iki namuslu insanın müdahalesi bazı şeylerden şüphe etmemizi mi sağladı? İhale iptali sonrası iştirakçi firmalara tazminat ödenmesi gündeme gelmiştir. Herhalde bunlardan Guinness rekorlar kitabına girip dünyayı kendimize güldürmekten başka yararlar düşünülüyordu. İhale iptali sonrası, katılan firmalara tazminat ödemek olsa olsa şöyle olabilir; bir firma lehine ihaleye fesat karıştırırsınız, diğerleri bunu öğrenir ve belgeler, başka bir deyişle işi beceremez yüzünüze gözünüze bulaştırırsınız, sonra da ihaleyi iptal edip firmalara da sessiz olsunlar diye tazminat ödemeyi teklif edersiniz. İnsanın aklına böyle olmayacak şeyler gelebiliyor."* diye yazıyor.

İTİRAF VE GERÇEKLER-2

“MUAZZAM BİR RÜŞVET” ...

- TEAŞ eski Danışmanı ve TAEK eski Başkanı Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre ile Enerji Bakanı eski Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Bayülken, şu iddialarda bulunmuşlardır; *"Sonra 1998-2000 arasında TEAŞ'ın Akkuyu Nükleer Santral İhalesi'nde Başdanışmanı oldum. Orada bir sürü rapor yazdım. En sonunda, o zaman Enerji Bakanı'nın danışmanı olan Prof. Dr. Ahmet Bayülken ile birlikte, ihaleye giren üç firmanın tekliflerini en ince ayrıntısına kadar inceleyen 221 sayfalık analitik bir rapor yazdık. Ama ortada muazzam bir rüşvetin dönmekte olduğu apaşıkardı".*

“İTİRAF” VE GERÇEKLER-3

“40 MİLYAR DOLAR ZARAR”...

- *“İsmi telâffuz etmek istemem. Herkes biliyor zâten. Yabancı bir Alman-Fransız konsorsiyumu. Biz Türkiye’ye lâayık olduğu nükleer santralleri kazandırmaya çalışırken, bütün çabalarımıza rağmen muvaffak olamadık ama en azından söz konusu konsorsiyumun Türkiye’ye 25 senesini kaybettirmesinin ve 40 milyar dolar da zarar vermesinin önüne geçtik”.*

Nükleer Mühendis, Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre, TAEK eski Başkanı, Enerji Bakanlığı eski Danışmanı. Söyleşiler; Eylül-2004, www.davetci.com,

“HIZLANDIRILMIŞ” NÜKLEER SANTRAL YASASI!...

- Ülkemizde yaşanan çöp patlamalarından, “hızlandırılmış” tren kazasından, trafik kazalarında kazandığımız dünya şampiyonluklarından başka, yaşanmamış bir “ulusal felaket” kalmıştı, kısmen “o” da yaşandı. 08 Ocak 1999 da İkitelli’ de yaşanan radyoaktif kazada; daha önce de Çernobil felaketi sonrası radyasyonlu çayları-fındıkları bizlere sorumsuzca içirip-yediren, nükleer güvenliğimizden sorumlu-yetkili uzmanlarımızın, bilimadamlarının yanlışlarını, bilinçsiz müdahalelerini ibretle izledik. 3-5 sayfalık yasa ve ölçütlerle yapılacak ihaleden sonra, şimdi de sıra “hızlandırılmış” nükleer santral kazasında mı?

DEVLET, ÖZEL SEKTÖR YA DA DEVLET- ÖZEL SEKTÖR NÜKLEER SANTRAL KURAMAZ...

- Nükleer santral yatırımını, Devlet yapamaz, kaynak aktaramaz, kredi bulamaz ve işletemez.
- Nükleer santral yatırımını, tek başına özel sektör de yapamaz. Çünkü daha önceki tüm YİD, Yİ uygulamaları başarısızdır; mahkemeler, davalar ve tahkimler, Yüce Divan süreçleri hala devam etmektedir.
- Yeni bir model olarak sunulan PPP Devlet-Özel Sektör Ortaklığında da nimetler-kar özele, külfet-risk devlete olacağı için, bu da gerçekleştirilemez. Enerji piyasasının serbestleştirilmeye özelleştirilmeye çalışıldığı ülkemizde, nükleer santral "liberal" piyasada oyuncu olamaz, alım garantisi olmazsa rekabet edemez. "Türk" usulü bu sistem çalışmaz.
- Eski Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen 3 maddesi ile birlikte, yeniden tümü değiştirilerek, alelacele Meclis'ten geçirilen bu yasa ve ölçütlerle zaten nükleer santral yapılamaz... 41 yıllık birikimle ancak bu kadar gayri-ciddi, riskli bir yasa ve ölçüt çıkarılabildiyse, zaten VAY HALİMİZE...

"İTİRAF" VE GERÇEKLER-4

"MİLLİ MENFAATLERE ZARARLI NÜKLEER SANTRAL"...

- Prof. Dr. Ahmet Yüksel Ozemre'nin iddiasına göre; *"TAEK, kendi uranyumumuza dayanan, yani, nükleer yakıt bakımından bağımsızlığımızı garanti edecek olan, 'tabii uranyum yakıtlı ve ağır su soğutuculu' nükleer reaktör teknolojisini Türkiye'nin nükleer enerji politikasının temel ilkesi olarak kabul etmiştir. Buna karşın TEK Nükleer Santraller Dairesi yetkililerinin ille de ABD, Fransa, İngiltere, Almanya ve Rusya gibi ancak bir kaç ülkenin tekelinde bulunan zenginleştirilmiş uranyum yakıtı üzerinde ısrar etmeleri ise gereksiz ve milli menfaatlerimize zararlı bir polemik doğurmuştur"*.

NÜKLEER ENERJİNİN BARIŞÇIL AMAÇLARI...

- Ulusal teknoloji olsun, doğal uranyumlu olsun, toryum kullansın ve biz daha sonraki nükleer santralleri kendimiz kuralım yaklaşımlarıyla tariflenen teknoloji; Hindistan, Pakistan ve Çin'in atom bombası yapmak için tercih ettikleri, doğal uranyum da kullanan ve teknolojisi doğrudan veya dolaylı olarak transfer edilebilen nükleer santral modelidir.
- Emekli UAEA Uzmanı Dr. Necmi Dayday'a göre; *"Zira nükleer silahların geliştirilmesi ile nükleer enerjinin barışçıl amaçlar için geliştirilmesi birbiri ile içiçedir. Açıktır ki hiçbir uluslararası sistem nükleer malzemenin barışçı amaçlar için kullanımından kaçırılmasını, beyan edilmemiş veya gizli bir nükleer programın varlığını yüzde yüz önleyemez"*.

HEM DE, 3 TANE NÜKLEER SANTRAL BİRDEN-1

- 41 yıldır 1 tane nükleer santral ihalesini yapamayan,
- İhalesinin kaç kere iptal edildiği bilinmeyen,
- Şartnamesini bile kendi hazırlayamayan,
- Mevzuatının, altyapısının hazır olmadığı bilinen,
- Enerji politikasının olmadığı,
- Enerjiyle ilgili her şeyin özelleştirildiği, belirsizleştiği, karmaşıklaştığı,

HEM DE, 3 TANE NÜKLEER SANTRAL BİRDEN-2

- Yolsuzlukların en üst boyutta olduğu,
- Beyaz Enerji Serisi'nin ve operasyonların daha unutulmadığı,
- Yüce Divan'daki yargılamaların sürdüğü,
- Finansman, yabancı yatırımcı sıkıntısının çekildiği,
- Global bir durgunluk ve kriz beklentilerinin olduğu,
- Dış borcu ve cari açığı en fazla olan bir ülkede,
- Etrafında İran, Irak, Suriye ve diğer Arap ülkeleri ile İsrail gibi nükleer silah peşinde koşan riskli bir bölgede,
- 6-8 yıl sonrasına nasıl ve hem de 3 tane nükleer santral birden kurabileceksiniz?

NÜKLEER LOBİ; ELİNİ ARTIK BU ÜLKEDEN ÇEKMELİDİR.

- 41 yıldır nükleer santral macerası peşinde koşarak ve karanlıkta kalacağız tehdidiyle; ülkenin en pahalı, kirli enerji tercihleri olan termik-kömür, doğalgaz, kojenarasyon ve mobil santrallerle doldurulmasına, enerji arz güvenliğimizi riske etmemize neden olmuştur.
- Yenilenebilir, yerli enerji kaynaklarının ve enerji verimlilik uygulamalarının önünü tıkamıştır. Mevcut enerji altyapısının iyileştirilmesine ve santral modernizasyonuna, bakımlarının yapılmasına engel olmuştur.
- Sonuç itibariyle, nükleer lobi, bu ülkenin enerji politikasına-altyapısına ve geleceğine çok büyük zarar vermiştir, vermeye devam etmektedir.

PEKİ, NE YAPMALI?-1

*"Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kanunu" ve "Enerji Verimliliği Kanunu"nun gözden geçirilmesi ve yeniden hazırlanması, EPDK'nın, Enerji Piyasası Kanunu'nun ve sektörün yeniden yapılanması; ilgili tüm kamu-sivil toplum kuruluşlarının, odaların, demokratik kitle örgütlerinin, derneklerin, doğrudan katılımıyla oluşturulacak; "Ulusal Enerji Konseyi" ile belirlenmelidir.

Nükleer enerji ve fosil enerji kaynakları gibi merkezi enerji kaynakları yerine; "Ulusal Enerji Konseyi"nce hazırlanacak; doğru, verimli-etken, yeterli, yerli, çevreci, temiz, sürdürülebilir, ucuz, uygun, yenilenebilir doğal enerji kaynaklarının kullanımının sağlanmasını amaçlayan yeni bir bölgesel enerji modeli oluşturulmalıdır.

PEKİ, NE YAPMALI?-2

- Yenilenebilir enerji üretiminde ve enerji verimliliğinde-tasarrufunda 2023 yılı için, en az % 50 ye ulaşma hedefi konulmalı ve “Ulusal Enerji Verimliliği ve Tasarrufu Seferberlik Hareketi” başlatılmalıdır.
- Nükleer, termik, hidroelektrik teknolojilerinde kaçırılan “know-how” trenini, rüzgar, güneş, biyoyakıt, enerji verimli konut-endüstri teknolojilerinde yakalamak ve istihdamı artırmak üzere, ar-ge, uygulama merkezleri, kümelenmiş sektörler ve teşvik-finans modelleri oluşturulmalıdır.

“Türkiye: Yenilenebilir enerji cenneti...”
Dr. İskender Gökalp, Fransa'nın en büyük araştırma merkezinin
Temiz Kömür Teknolojileri ve Çevre Direktörü

NÜKLEER SANTRAL

"Lobileri"ne son sözümüz:

**Nükleer Santral Sizin Olsun,
Sinop ve Akkuyu Bizim**

